

De senaste sex åren har delstaten Michigan förlorat 400 000 jobb, de flesta inom bilindustrin, centrerad runt Detroit.

Nu hoppas delstaten att miljöteknik ska kunna ta tillbaka de förlorade jobben.

Och en del av dem hittade man i svenska Piteå.

AV MIKAEL TÖRNWALL

mikael.tornwall@di.se, +1-203-4345068

Detroits nya hopp

Miljöteknik ska kompensera för förlorade jobb inom bilindustrin

DETROIT

■ 28-åriga Kyle Schwulst är ett av affischnamnen för Michigans landsomfattande kampanj "The Michigan Advantage" ("Fördel Michigan"). Hans företag Electrojet sitter i Brighton, 45 minuter utanför bilstaden Detroit. Kyle Schwulst personifierar hela Michigans omställning. Han flyttade själv hit för några år sedan från Philadelphia för att jobba med bilar.

"Jag älskar bilar, men jag hamnade i ett så specialiserat jobb på Ford att jag aldrig kom i närheten av en färdig bil", berättar Kyle Schwulst i det kombinerade mötes- och lunchrummet.

Enorm marknad

Så en något besviken Kyle Schwulst tog sina kunskaper och 400 000 dollar i statligt utvecklingsbidrag och startade eget. Med ytterligare 2 miljoner dollar i lån från delstaten står han nu på randen till ett genombrott i Kina och Indien med något så osexigt som direktinsprutning för mopeder.

Hemligheten är enkelhet. En vanlig direktinsprutning kräver att motorn kon-

strueras om i grunden. Electrojets enhet kan användas utan att en enda skruv ändras. Priset, 50 dollar, är enligt Kyle Schwulst hälften av vad de kinesiska konkurrenterna tar. Marknaden är enorm.

"Det tillverkas 30 miljoner mopeder och motorcyklar i Indien och Kina varje år som ska möta nya och tuffare krav på avgasrening. Får vi ned kostnaden lite till öppnas också en ny marknad med miljontals trädgårdsverktyg, motorsågar och gräsklippare", säger han.

Om allt går som det ska kommer Electrojet inom några år att expandera från sju till 200 anställda, varav tre fjärdedelar inom tillverkning.

"Det kan jag tacka lånet från 21 Century Jobs Fund för. Utan de extra 2 miljonerna hade vi aldrig kunnat expandera utanför USA. Vi hade fortfarande haft en liten, lön-

Doug Parks,
21 Century Jobs
Fund.

sam nisch här i USA, men vi hade kanske skapat 2-3 jobb och inte 200", säger Kyle Schwulst.

21 Century Jobs Fund är tillsammans med utvecklingsbolaget Michigan Economic Development Corporation, MEDC, navet i delstatens försök att transformera sig från en ekonomi som varit beroende av en enda industri och tre gigantiska tillverkare.

Fonden som startades 2005 på initiativ av den svenskättade guvernören Jennifer Granholm har 2 miljarder dollar att spendera fram till 2015 på nya företag. Och en stor del av dem kommer att vara inom miljöteknik.

Ansvarig för miljötekniken är Doug Parks och han är optimistisk, trots att de makroekonomiska siffrorna inte ger speciellt mycket att glädjas över.

Fantastiska tider för en entreprenör

På fem år har delstaten förlorat 400 000 jobb. Det är mycket på en befolkning som är lika stor som Sveriges. Arbetslösheten var i maj uppe i 8,5 procent och med kraftiga nedskärningar på gång från alla de tre biltillverkarna är ingen ljusning i sikte på kort sikt.

"Vår stora fördel är att vi var den första delstaten som insåg att vi måste förändra oss, så vi har goda möjligheter att leda USA ut ur nedgången", säger Doug Parks.

Att Michigan valt miljöteknik som ett av sina nya strategiska områden är ingen slump. Efterfrågan är enorm, både i USA och utomlands, och delstaten har rätt arbetskraft.

"Det finns förmodligen ingen annan plats i världen där jag så enkelt kan hitta den kompetens jag behöver som i Detroit", säger Kyle Schwulst och fortsätter:

"Det är fantastiska tider för en entreprenör. Du hittar en massa smarta människor som inte har ett jobb, men som vill bo kvar i Michigan. Och de är beredda att jobba för rimliga löner."

Ett annat område där Michigan hoppas kunna använda sin långa tradition av tillverkningsindustri är vindkraft.

Vindkraft har kanske inte samma tydliga koppling till bilindustrin som biobränslen, men Michigan hoppas ändå kunna sälja in sin långa erfarenhet av tillverkande industri.

"Du måste förstå vad dina konkurrens-

FULL FART. 28-årige Kyle Schwulst, tidigare anställd på Ford-fabriken, fick 400 000 dollar i statligt utvecklingsbidrag för att starta eget. Med ytterligare 2 miljoner dollar i lån från delstaten är han på god väg att få ett genombrott i Kina och Indien med sin egenutvecklade direktinsprutning för mopeder.

Di FAKTA

Bilar och skog dominerar

■ **Michigan** är en delstat i norra USA med gräns mot Kanada, Ohio, Indiana och Wisconsin. Staten består egentligen av två halvöar, som skiljs åt av ett 8 kilometer brett sund. Den norra, glesbefolkade, delen är egentligen en förlängning av Wisconsin. Michigan har en lång kustlinje, och ligger vid fyra av de fem stora nordamerikanska sjöarna.

■ **Befolkning:** 10 miljoner.

■ **Huvudstad:** Lansing.

■ **Största stad:** Detroit (1 miljon invånare).

■ **Industri:** Domineras av bilindustrin. Skogsindustrin dominerar de norra delarna.

■ **Yta:** 253 000 kvadratkilometer (cirka 56 procent av Sveriges yta).

■ **Politik:** Guvernören Jennifer Granholm är född i Kanada och har svenska och finlandssvenska rötter. Hon är demokrat. Delstatsenaten och kongressen är i dag splittrade mellan republikaner och demokrater, men staten tenderar att rösta demokratiskt i nationella val.

Här är de nya företagen

■ **Azenteq.** Utvecklar dvd-spelare för bilar. Väntas skapa 200 jobb. Får skatterabatter värda 1,5 miljoner dollar, 9 miljoner kronor, av staten.

■ **Sakti.** Skapar 230 jobb i en ny fabrik som tillverkar högeffektiva batterier för fordonsindustrin. Får skatterabatter värda 2,3 miljoner dollar.

■ **Orchid Orthopedic Solutions.** Utvecklar operationsutrustning. Företaget har 630 anställda och väntas skapa 140 nya jobb tack vare en expansion. Får skatterabatter värda 763 000 dollar.

■ **Mahle Industrier.** Utvecklar komponenter för bilindustrin och motortillverkare. Väntas skapa totalt 320 jobb. Får skatterabatter värda 2,5 miljoner dollar.

■ **MPIR Reserach** tillverkar medicinsk utrustning. Skapar 3 000 nya jobb i en ny fabrik.

■ **Azure Dynamics.** Skapar 125 jobb inom elhybriddrift för fordon. Får en skatterabatt på 1,7 miljoner dollar för det.

■ **Thunder Bay Development** tillverkar komponenter för vindkraftverk. Skapar drygt 350 jobb.

”Det räcker inte att ha en ingenjörsexamen för att du ska vara garanterad ett jobb resten av livet. Du måste vara beredd att anpassa dig till nya förhållanden och gå tillbaka till skolan fast du kanske fyllt 40.”

MAUREEN DONHUE KRAUSS, OAKLAND COUNTY

fördelar är och var marknaden finns. Vi vet att vi kan tillverkningsindustri, vi vet att efterfrågan på miljöteknik växer med 20 procent per år och vi vet att det kommer att bli ännu hetare när det kommer nya och tuffare miljöregler i USA”, säger Doug Parks.

Utbildning det viktigaste

Enligt MEDC har fonden hittills skapat 241 000 nya jobb i Michigan. Doug Parks medger att det med dagens dystra konjunktur för bilindustrin är en lång väg kvar att gå. Men att hoppas att de gamla jobben ska komma tillbaka är inget alternativ.

Doug Parks växte själv upp i Michigan i staden Waterford, där hans pappa arbetade i stort sett hela livet på General Motors. ”Man tog för givet att man kunde börja jobba hos en biltillverkare direkt efter gymnasiet och leva ett gott liv. Men med globaliseringen är förutsättningarna helt annorlunda, och det anpassar vi oss till.”

Den kanske viktigaste delen i den anpassningen är utbildning. Även om Doug Parks inte kan sälja in arbetslösa bilarbetare som fullfjädrade montörer av vindkraftverk eller

solceller kan han erbjuda den utbildning som behövs. Han pratar entusiastiskt om det

Maureen Donhue Krauss, Oakland County,

amerikanska systemet med community college, ett mellanting mellan yrkesskola och högskola.

”De kan mycket snabbt anpassa en utbildning efter specifika behov som ett företag har”, säger han.

Och det är inte bara arbetslösa bilarbetare som behöver utbildning. Maureen Donhue Krauss arbetar för Oakland County, den rikaste förorten till Detroit. Här har över 40 procent av den vuxna befolkningen en universitetsexamen.

Examen inte nog

”Det räcker inte att ha en ingenjörsexamen för att du ska vara garanterad ett jobb resten av livet. Du måste vara beredd att anpassa dig till nya förhållanden och gå tillbaka till skolan fast du kanske fyllt 40 redan”, säger hon.

”Ett exempel är teknik för hybriddrift i bilar. Vi kan inte alltid ge nya företag den kompetens de behöver, men vi kan tillsammans med universiteten skräddarsy den utbildning de behöver.”

Sverige inspirerar

En av Michigans viktigaste inspirationskällor är Sverige. I augusti förra året besökte en delegation med guvernör Jennifer Granholm i spetsen ett antal svenska företag. Med sig hem fick man bland annat ett samarbete med Chemrec i Piteå, som utvecklar en teknik för att utvinna biobränsle i pappersbruk.

Den tekniken används nu av New Pages pappersbruk i Escanaba i norra Michigan. ”Dels kan företaget trygga arbetena för 1 100 anställda i en extremt konkurrensutsatt bransch, dels kan de skapa 50 nya jobb inom förnyelsebar energi”, säger Doug Parks och fortsätter:

”Det här är ett lysande exempel på att Michigan kan hjälpa svenska företag att ta sig in på den amerikanska marknaden, vilket är oerhört tufft. Så vi har faktiskt också hjälpt till att skapa jobb i Sverige.” □